

Global Cross-Border Privacy Rules Declaration

ภายใต้กรอบความร่วมมือของกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (APEC)^๑

ปิยะขวัญ ชมชื่น^๒

ในยุค Digital Disruption เช่นนี้ หลายท่านอาจเคยได้ยินประโยคที่ว่า “Data is the new oil” ซึ่งเป็นการเปรียบเปรยว่าปัจจุบันนี้ “ข้อมูล” ได้เป็นทรัพยากรที่มีมูลค่าเสมือน “น้ำมัน” โดยอาจมีผลมาจากการที่ขณะนี้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตทำให้การสื่อสารระหว่างกันทำได้โดยสะดวกมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่ความเป็นดิจิทัลทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ การดำเนินกิจกรรมของภาคส่วนต่าง ๆ ได้มีการเก็บรวบรวม ใช้ และถ่ายโอนข้อมูลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภาคเอกชนที่ได้อาศัยข้อมูลในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด ทำความเข้าใจลูกค้า นำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ประโยชน์เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจของตน แนวโน้มการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เพิ่มสูงขึ้นได้ทำให้ในช่วงที่ผ่านมา หลายประเทศให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและมาตรการคุ้มครองข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ ดังเช่น ประเทศไทยเริ่มต้นบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ นี้^๓ และก่อนหน้านี้ในระดับระหว่างประเทศได้มีความเคลื่อนไหวในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วยเช่นกัน กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๕ เขตเศรษฐกิจของกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก (APEC) ๗ แห่ง^๔ ประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) ได้ร่วมกันประกาศปฏิญญาร่วม ชื่อว่า “Global Cross-Border Privacy Rules Declaration” หรือในที่นี้ ขอเรียกว่า ปฏิญญาร่วมว่าด้วยกฎระเบียบด้านการคุ้มครองข้อมูล

^๑บทความนี้จัดทำขึ้นเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

^๒บุคลากรจัดทำข้อมูลกฎหมาย ฝ่ายค้นคว้าและเปรียบเทียบกฎหมาย กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, “กรม.ขยายเวลาบังคับใช้ พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอีก ๑ ปี” สืบค้นเมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จาก <https://www.mdes.go.th/news/detail/4344-%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1-%E0%B8%82%E0%B8%A2%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%80%E0%B8%A7%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%9A%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B9%83%E0%B8%8A-%E0%B9%89-%E0%B8%9E-%E0%B8%A3-%E0%B8%9A-%E0%B8%84%E0%B8%B8%E0%B9%89%E0%B8%A1%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%B9%E0%B8%A5%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%84-%E0%B8%84%E0%B8%A5%E0%B8%AD%E0%B8%B5%E0%B8%81-1-%E0%B8%9B%E0%B8%B5>

^๔ปัจจุบัน APEC ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๑ เขตเศรษฐกิจ สืบค้นเมื่อ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จาก <https://www.apec.org/about-us/about-apec>

ส่วนบุคคลข้ามพรมแดน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดอุปสรรคด้านกฎระเบียบของแต่ละเขตเศรษฐกิจที่มีความแตกต่างกัน^๕

ก่อนหน้านี้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กลุ่มประเทศสมาชิก APEC ได้ให้การรับรองระบบการดำเนินงานด้านการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลระหว่างประเทศชื่อว่า “Cross-Border Privacy Rules System (CBRRs)” ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยระบบดังกล่าว มีสาระสำคัญเป็นการอำนวยความสะดวกทางการค้าเพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคและนักธุรกิจ โดยระบบ CBPRs ได้กำหนดให้เขตเศรษฐกิจผู้ให้การรับรองระบบจะต้องดำเนินการต่าง ๆ เช่น

๑. ยอมรับข้อกำหนดของ CBPRs
๒. กำหนดหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลตามระดับความรุนแรงของภัยอันตรายที่ถูกคุกคามหรือตามลักษณะของข้อมูลที่เป็นความลับหรือข้อมูลอ่อนไหว
๓. หน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องตรวจสอบข้อร้องเรียนและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของ CBPRs
๔. ผู้บริโภคมีสิทธิในการเข้าถึงและแก้ไขข้อมูลส่วนบุคคลของตน
๕. เขตเศรษฐกิจที่ให้การรับรองจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของระบบ CBPRs เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้มีมาตรฐานเดียวกัน ถึงแม้แต่ละเขตเศรษฐกิจจะมีระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน
๖. จัดให้มีกลไกความร่วมมือเพื่อปฏิบัติตามข้อกำหนดของ CBPRs ระหว่างหน่วยงานผู้กำกับดูแลของแต่ละประเทศ^๖

ในส่วนของการประกาศปฏิญญาร่วม Global Cross-Border Privacy Rules Declaration ที่ได้รับการรับรองจาก ๗ สมาชิก APEC เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๕ นั้น มีความมุ่งหมายเพื่อลดอุปสรรคด้านกฎระเบียบที่เป็นข้อจำกัดในการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมีสาระสำคัญเป็นการจัดตั้งกลไก “การประชุมว่าด้วยกฎระเบียบด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลข้ามพรมแดน” (Global Cross-Border Privacy Rules Forum: CBPR Forum) เพื่อเชื่อมโยงแนวทางการกำกับดูแล คุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัว ส่งเสริมการดำเนินงาน

^๕เข้าถึง Global Cross-Border Privacy Rules Declaration ฉบับเต็มได้ที่ <https://www.commerce.gov/global-cross-border-privacy-rules-declaration>

^๖APEC, “What is the Cross-Border Privacy Rules System” สืบค้นเมื่อ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จาก <https://www.apec.org/About-Us/About-APEC/Fact-Sheets/What-is-the-Cross-Border-Privacy-Rules-System>

ร่วมกัน และมีวัตถุประสงค์เป็นการส่งเสริมระบบการรับรองระหว่างเขตเศรษฐกิจตามระบบ APEC Cross Border Privacy Rules (CBPR) และ Privacy Recognition for Processors (PRP) เพื่อสนับสนุนการไหลเวียนของข้อมูลอย่างเสรีและคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้มีการทบทวนมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัวของสมาชิกเป็นระยะ เพื่อให้มั่นใจว่าข้อกำหนดของ Global CBPR และ PRP สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด^๗

อย่างไรก็ดี เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะสมาชิก APEC ยังจำเป็นต้องศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวในเรื่องดังกล่าวอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

^๗U.S. Department of Commerce, “Global Cross-Border Privacy Rules Declaration,” สืบค้นเมื่อ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จาก <https://www.commerce.gov/global-cross-border-privacy-rules-declaration>